

DATUM
2020-11-05
ERT DATUM
2020-06-28

DIARIENR
2020/176-4
ER BETECKNING
S2019/00088/SOF

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen (SOU 2018:88)

Statskontorets huvudsakliga kompetens gäller styrning och organisering av statlig och statligt finansierad verksamhet. Vi lämnar därför inte synpunkter på förslag som rör förekomsten av LSS-insatser eller deras innehåll. Vårt remissvar gäller huvudmannaskapet för insatsen personlig assistans (kapitel 11) och frågor om privata aktörer och ekonomisk ersättning för personlig assistans (kapitel 12).

Ansvarsfördelningen mellan stat och kommun

Statskontoret bedömer att förutsättningarna för förslaget om ett statligt huvudmannaskap (11.4.1) har förändrats till följd av regeringens ställningstaganden i remissdirektivet som innebär att föreslagna nya LSS-insatser inte kommer till stånd. Statskontoret bedömer också att vissa frågor inte är tillräckligt utredda. Regeringen har aviserat en ny utredning om huvudmannaskapet för insatsen personlig assistans. Statskontoret väljer därför att inte ta ställning till förslaget.

Givet de förutsättningar som regeringen beskriver i remissdirektivet är utredningens konsekvensanalys av förslaget om huvudmannaskap inte längre aktuell. Det gäller framförallt hur förslaget påverkar statens kostnader samt konsekvenser för samordningen av insatsen personlig assistans med andra kommunala insatser och ansvarsområden, exempelvis skolgång.

Statskontoret menar att följande frågor också behöver utredas vidare:

- Alternativet att staten finansierar hela insatsen personlig assistans, om staten blir ensam huvudman. Både utredningen och Statskontoret menar att ansvar för beslut och finansiering principiellt bör följas åt.
- Den administrativa resursvinsten med att staten har hela ansvaret för insatsen personlig assistans.

Statskontoret anser också att alternativet med ett kommunalt huvudmannaskap inte har utretts tillräckligt. Utredningen stannar i alternativet om kommunalt huvudman-

naskap med dagens reglering vid att ingrepp i den kommunala självstyrelsen måste vägas mot fördelarna, utan att gå in på vilka fördelar det handlar om.

Privata aktörer och ekonomisk ersättning för personlig assistans

Statskontoret delar utredningens bedömning om att assistansersättningen ska lämnas som en schablonersättning (12.7.2) utifrån argumenten om att det är ett effektivt ersättningssystem.

Statskontoret tillstyrker förslaget om att differentiera schablonbeloppen (12.7.4). Vi delar utredningens bedömning att differentieringen kan öka träffsäkerheten i ersättningen och samtidigt är den lösning som skapar minst ökning av administration. Som vi har påpekat i remissvar till tidigare utredningar som berört assistansersättningen är det dock viktigt att regeringen försäkras om att Försäkringskassans uppföljning och kontroll vad avser assistansersättningen fungerar tillfredsställande för att upptäcka ett eventuellt överutnyttjande av högre ersättningsnivåer.

Statskontoret tillstyrker förslaget att schablonersättningen ska kompensera för sjuklönekostnader (12.7.6). Som vi nyligen har uttryckt i ett annat remissvar kan en sådan konstruktion förstärka arbetsgivarens ekonomiska incitament för att förebygga sjukdom och arbetsskador för de personliga assistenterna. Att privata anordnare övertar sjuklönekostnaderna innebär också att arbetsgivaransvaret inom assistansbranschen blir mer likt de villkor som gäller inom andra branscher.¹

Statskontoret tillstyrker förslaget att det ska vara ett villkor för att beviljas tillstånd att bedriva verksamhet med personlig assistans att nivåerna på de anställdas lön, försäkringar och pension minst följer ett centralt kollektivavtal som tillämpas i hela Sverige på motsvarande arbetstagare (12.7.7). Det kan, som vi tidigare har konstaterat, förväntas bidra till förbättrade arbetsförhållanden och till bättre ekonomiska villkor för personliga assistenter.²

Viktigt att effekterna av en eventuell reform följs upp

Om regeringen väljer att gå vidare med förslaget om ett statligt huvudmannaskap vill Statskontoret påpeka vikten av att reformen följs upp avseende vilka effekter det statliga huvudmannaskapet får för bland annat assistansersättningens kostnader, statens kostnader i övrigt och behovsbedömningar samt konsekvenser av fortsatt delat finansieringsansvar.

¹ Statskontoret remissvar på SOU 2020:1 *Översyn av yrket personlig assistent – ett viktigt yrke som förtjänar bra villkor*. Dnr 2020/78-5

² Ibid.

Generaldirektör Annelie Roswall Ljunggren har beslutat i detta ärende. Biträdande utredningschef Hanna André och utredarna Ulrika Strid och Madeleine Ehlin, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Annelie Roswall Ljunggren

Madeleine Ehlin